

Macierze przykłady z rozwiązaniami

Dodawanie macierzy	2
Odejmowanie	2
Mnożenie przez skalar	2
Transponowanie macierzy	2
Mnożenie macierzy	2
Wyznacznik Macierzy – sposob1	3
Wyznacznik Macierzy – sposob2	3
Macierz odwrotna - Znalezienie macierzy odwrotnej	3
Działania na macierzy	5
Rząd macierzy	6
Układy równań	7

Macierze:

Dodawanie macierzy

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 9 & 8 & 7 \\ 6 & 5 & 4 \\ 3 & 2 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 10 & 10 & 10 \\ 10 & 10 & 10 \\ 10 & 10 & 10 \end{bmatrix}$$

Odejmowanie

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 9 & 8 & 7 \\ 6 & 5 & 4 \\ 3 & 2 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -8 & -6 & -4 \\ -2 & 0 & 2 \\ 4 & 6 & 8 \end{bmatrix}$$

Mnożenie przez skalar

$$4 \cdot \begin{bmatrix} 8 & -4 & -1 \\ -5 & 3 & 0 \\ 1 & -5 & 0.5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 32 & -16 & -4 \\ -20 & 12 & 0 \\ 4 & -20 & 2 \end{bmatrix}$$

Transponowanie macierzy

A

2	1
4	3
5	7
6	8

Po transpozycji ->

AT

2	4	5	6
1	3	7	9

Mnożenie macierzy

Macierz A

1	2	3
4	5	6

Macierz B

9	8
7	6
5	4

AxB

			9	8
			7	6
			5	4
1	2	3	$1 \cdot 9 + 2 \cdot 7 + 3 \cdot 5 = \mathbf{38}$	$1 \cdot 8 + 2 \cdot 6 + 3 \cdot 4 = \mathbf{32}$
4	5	6	$4 \cdot 9 + 5 \cdot 7 + 6 \cdot 5 = \mathbf{101}$	$4 \cdot 8 + 5 \cdot 6 + 6 \cdot 4 = \mathbf{86}$

Wyznacznik Macierzy – sposob1

Wyznacznik Macierzy - sposob2

Wyznacznik Macierzy – sposob1

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 2 & 1 \\ 3 & 9 & 4 \\ 1 & 5 & 3 \end{bmatrix}$$

Rozwiązanie

Mnożymy po przekątnych

$$\det A = 2 \cdot 9 \cdot 3 + 3 \cdot 5 \cdot 1 + 1 \cdot 2 \cdot 4 - 1 \cdot 9 \cdot 1 - 4 \cdot 5 \cdot 2 - 3 \cdot 2 \cdot 3 = 54 + 15 + 8 - 9 - 40 - 18 = 10$$

$$\det A = 10$$

Wyznacznik Macierzy – sposob2

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 2 & 1 \\ 3 & 9 & 4 \\ 1 & 5 & 3 \end{bmatrix}$$

Rozwiązanie

Tworzymy macierz dopełnień

Macierze dopełnień

$$D_{11} = \begin{bmatrix} 9 & 4 \\ 5 & 3 \end{bmatrix} = 9 \cdot 3 - 5 \cdot 4 = 7$$

$$D_{12} = - \begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 3 \end{bmatrix} = -(3 \cdot 3 - 1 \cdot 4) = -5$$

$$D_{13} = \begin{bmatrix} 3 & 9 \\ 1 & 5 \end{bmatrix} = 6$$

$$D_{11} = \begin{bmatrix} 9 & 4 \\ 5 & 3 \end{bmatrix} = 7$$

$$D_{12} = - \begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 3 \end{bmatrix} = -5$$

$$D_{13} = \begin{bmatrix} 3 & 9 \\ 1 & 5 \end{bmatrix} = 6$$

Mnożymy macierz elementy macierzy dopełnień przez odpowiednie elementy macierzy A

$$\det A = 2 \cdot D_{11} + 2 \cdot D_{12} + 1 \cdot D_{13} = 2 \cdot 7 + 2 \cdot (-5) + 1 \cdot 6 = 14 - 10 + 6 = 10$$

Wyznacznik macierzy A wynosi 10 (detA=10)

Macierz odwrotna - Znalezienie macierzy odwrotnej

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 2 & 1 \\ 3 & 9 & 4 \\ 1 & 5 & 3 \end{bmatrix}$$

Krok1

$$\det A = 2 \cdot 9 \cdot 3 + 3 \cdot 5 \cdot 1 + 1 \cdot 2 \cdot 4 - 1 \cdot 9 \cdot 1 - 4 \cdot 5 \cdot 2 - 3 \cdot 2 \cdot 3 = 54 + 15 + 8 - 9 - 40 - 18 = 10$$

$$\det A = 10$$

Ponieważ wyznacznik $\det A \neq 0$ to istnieje macierz odwrotna

Krok2

Wyznaczamy macierz dopełnień

$$\begin{array}{l}
 D_{11} = \begin{vmatrix} 9 & 4 \\ 5 & 3 \end{vmatrix} = 9 \cdot 3 - 5 \cdot 4 = 7 \\
 D_{12} = - \begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 3 \end{vmatrix} = -(3 \cdot 3 - 1 \cdot 4) = -5 \\
 D_{13} = \begin{vmatrix} 3 & 9 \\ 1 & 5 \end{vmatrix} = 6 \\
 D_{21} = - \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 5 & 3 \end{vmatrix} = -1 \cdot (2 \cdot 3 - 5 \cdot 1) = -1 \\
 D_{22} = \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 3 \end{vmatrix} = 2 \cdot 3 - 1 = 5 \\
 D_{23} = - \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 1 & 5 \end{vmatrix} = -8 \\
 D_{31} = \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 9 & 4 \end{vmatrix} = 2 \cdot 4 - 9 \cdot 1 = -1 \\
 D_{32} = - \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 3 & 4 \end{vmatrix} = -(2 \cdot 4 - 3 \cdot 1) = -5 \\
 D_{33} = \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 3 & 9 \end{vmatrix} = 12
 \end{array}$$

Otrzymujemy:

$$A^D = \begin{vmatrix} 7 & -5 & 6 \\ -1 & 5 & -8 \\ -1 & -5 & 12 \end{vmatrix}$$

Krok3 – transpozycja macierzy dopełnień (AD)

$$A^{DT} = \begin{vmatrix} 7 & -1 & -1 \\ -5 & 5 & -5 \\ 6 & -8 & 12 \end{vmatrix}$$

Krok4

Tworzymy macierz odwrotną

$$A^{DT} = 1/10 \cdot \begin{vmatrix} 0,7 & -0,1 & 0,1 \\ -0,5 & 0,5 & -0,5 \\ 0,6 & -0,8 & 1,2 \end{vmatrix}$$

Zadanie 2

Treść: Obliczyć macierz odwrotną macierzy

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 7 & 3 \\ 3 & 9 & 4 \\ 1 & 5 & 3 \end{bmatrix}$$

Rozwiązanie:

Opis rozwiązania:

Krok 1

Wyznaczamy wyznacznik macierzy A

$$\det(A) = 54 + 45 + 28 - 27 - 40 - 63 = -3$$

Wyznacznik jest różny od 0 więc istnieje macierz odwrotna.

Krok 2

Wyznaczamy macierz dopełnień.

$$\begin{aligned} A_{11} &= \begin{vmatrix} 9 & 4 \\ 5 & 3 \end{vmatrix} = 27 - 20 = 7 & A_{12} &= -\begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 3 \end{vmatrix} = -(9 - 4) = -5 & A_{13} &= \begin{vmatrix} 3 & 9 \\ 1 & 5 \end{vmatrix} = 15 - 9 = 6 \\ A_{21} &= -\begin{vmatrix} 7 & 3 \\ 5 & 3 \end{vmatrix} = -(21 - 15) = -6 & A_{22} &= \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 3 \end{vmatrix} = 6 - 3 = 3 & A_{23} &= -\begin{vmatrix} 2 & 7 \\ 1 & 5 \end{vmatrix} = -(10 - 7) = -3 \\ A_{31} &= \begin{vmatrix} 7 & 3 \\ 9 & 4 \end{vmatrix} = 28 - 27 = 1 & A_{32} &= -\begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 3 & 4 \end{vmatrix} = -(8 - 9) = 1 & A_{33} &= \begin{vmatrix} 2 & 7 \\ 3 & 9 \end{vmatrix} = 18 - 21 = -3 \end{aligned}$$

Otrzymujemy następującą macierz:

$$A^D = \begin{bmatrix} 7 & -5 & 6 \\ -6 & 3 & -3 \\ 1 & 1 & -3 \end{bmatrix}$$

Krok 3

Transponujemy macierz:

$$A^{DT} = \begin{bmatrix} 7 & -6 & 1 \\ -5 & 3 & 1 \\ 6 & -3 & -3 \end{bmatrix}$$

Transponowanie macierzy polega na zamianie indeksu wiersza na indeks kolumny i odwrotnie tzn $a_{23} \rightarrow a_{32}$

Krok 4

Tworzymy macierz odwrotną:

$$A^{-1} = -\frac{1}{3} \cdot \begin{bmatrix} 7 & -6 & 1 \\ -5 & 3 & 1 \\ 6 & -3 & -3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\frac{7}{3} & 2 & -\frac{1}{3} \\ \frac{5}{3} & -1 & -\frac{1}{3} \\ -2 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

Działania na macierzy

Treść: Dana jest macierz

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 5 \end{bmatrix}$$

Oblicz $A^2 - 7A + 9I$

Rozwiązanie:

Opis rozwiązania: Wykonujemy działania po kolei

$$7A = 7 \cdot \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 14 & 7 \\ 7 & 35 \end{bmatrix}$$

$$A^2 = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4+1 & 2+5 \\ 2+5 & 1+25 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5 & 7 \\ 7 & 26 \end{bmatrix}$$

$$9I = 9 \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 9 & 0 \\ 0 & 9 \end{bmatrix}$$

$$A^2 - 7A + 9I = \begin{bmatrix} 5 & 7 \\ 7 & 26 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 14 & 7 \\ 7 & 35 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 9 & 0 \\ 0 & 9 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Rząd macierzy

Oblicz rząd macierzy A

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 5 & 0 \\ 0 & 6 & 7 & 4 \\ 1 & 7 & 5 & 8 \\ -1 & 3 & -1 & 0 \end{bmatrix}$$

Rozwiązanie:

Sprowadzamy macierz A do postaci schodkowej stosując przekształcenia elementarne macierzy (mnożyć odpowiedni wiersz bądź kolumnę dodajemy lub odejmujemy tak by uprościć macierz i doprowadzić do postaci schodkowej).

$$\begin{array}{l} \text{rz} \end{array} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 5 & 0 \\ 0 & 6 & 7 & 4 \\ 1 & 7 & 5 & 8 \\ -1 & 3 & -1 & 0 \end{bmatrix} \begin{array}{l} =\text{rz} \\ \\ \\ \\ \end{array} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 5 & 0 \\ 0 & 6 & 7 & 4 \\ 0 & 5 & 2 & 4 \\ 0 & 5 & 2 & 4 \end{bmatrix} \begin{array}{l} =\text{rz} \\ \\ \\ \\ \end{array} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 5 & 0 \\ 0 & 6 & 7 & 4 \\ 0 & 5 & 2 & 4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \begin{array}{l} =\text{rz} \\ \\ \\ \\ \end{array} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 5 & 0 \\ 0 & 6 & 7 & 4 \\ 0 & 0 & -23 & 4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} =$$

$$\begin{array}{l} =\text{rz} \\ \\ \\ \\ \end{array} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 5 & 0 \\ 0 & 6 & -23 & 4 \\ 0 & 0 & -23 & 4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \begin{array}{l} =\text{rz} \\ \\ \\ \\ \end{array} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 5 & 0 \\ 0 & 6 & -23 & 4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} = 3$$

Rząd macierzy A wynosi 3 (rząd=3)

Układy równań

Korzystając ze wzorów Cramera wyznacz x, y, z z następującego układu równań:

$$-x+y=2$$

$$x+y=1$$

$$y+2z=5$$

Rozwiązanie:

Dane równania możemy zapisać:

$$-1*x+1*y+0*z=2$$

$$1*x+0*y+1*z=1$$

$$0*x+1*y+2*z=5$$

$$A = \begin{array}{|c|c|c|} \hline -1 & 1 & 0 \\ \hline 1 & 0 & 1 \\ \hline 0 & 1 & 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\det A = 0+0+0-0+1-2=-1$$

$$\det A = \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline -1 & 1 & 0 & \mathbf{x} \\ \hline 1 & 0 & 1 & \mathbf{y} \\ \hline 0 & 1 & 2 & \mathbf{z} \\ \hline \end{array}$$

$$\det A = \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline -1 & 1 & 0 & \mathbf{2} \\ \hline 1 & 0 & 1 & \mathbf{1} \\ \hline 0 & 1 & 2 & \mathbf{5} \\ \hline \end{array}$$

$$\det A_1 = \begin{array}{|c|c|c|} \hline 2 & 1 & 0 \\ \hline 1 & 0 & 1 \\ \hline 5 & 1 & 2 \\ \hline \end{array} = 1$$

$$\det A_2 = \begin{array}{|c|c|c|} \hline -1 & 2 & 0 \\ \hline 1 & 1 & 1 \\ \hline 0 & 5 & 2 \\ \hline \end{array} = -1$$

$$\det A_3 = \begin{array}{|c|c|c|} \hline -1 & 1 & 2 \\ \hline 1 & 1 & 1 \\ \hline 0 & 1 & 5 \\ \hline \end{array} = -2$$

$$x = \det A_1 / \det A = 1 / -1 = -1$$

$$y = \det A_2 / \det A = -1 / -1 = 1$$

$$z = \det A_3 / \det A = -2 / -1 = 2$$

A więc

$$\mathbf{x=-1, y=1, z=2}$$